

PARTER OCH DOMSLUT

Peter Larsson

Parter

Tilltalad

Knut PETER Larsson, 19640731-0199
Skomakaregatan 3, 938 32 Arjeplog

Offentlig försvarare
Advokat Sven Severin
Severin & Carlberg Advokater KB
Östermalmsgatan 90 1 tr, 114 59 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Christer Jarlås
Åklagarmyndigheten
Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål Östersund
Box 488, 831 26 Östersund

Domslut

Åtal som Peter Larsson frikänns från

Jaktbrott, grovt brott, 2019-05-04 till 2019-05-05, Arjeplogs kommun, 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259)

Jaktbrott, grovt brott, 2019-05-09, Arjeplogs kommun, 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259)

Ersättning och återbetalning

Sven Severin ska få ersättning av staten med 308 459 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 177 120 kr arbete
- 34 425 kr tidsspillan
- 35 222 kr utlägg
- 61 692 kr mervärdesskatt

Peter Larsson beviljas ersättning av allmänna medel för sin inställelse till förhandling med begärda 1 800 kr, vilket avser reseersättning.

Staten ska stå för kostnaderna.

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress
Box 849
971 26 Luleå

Besöksadress
Skeppsbrogatan 43
Luleå

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

Telefon
0920-29 55 00

E-post
lulea.tingsratt@dom.se
Webb
<https://www.domstol.se/lulea-tingsratt>

Leif Lundberg

Parter

Tilltalad

LEIF Arne Stefan Lundberg, 19510222-8979
Kronlund 2, 938 92 Mellanström

Offentlig försvarare
Advokat Lisa Länta
Front Advokater AB
Västergatan 14 A, 941 33 Piteå

Åklagare

Kammaråklagare Christer Jarlås
Åklagarmyndigheten
Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål Östersund
Box 488, 831 26 Östersund

Domslut

Åtal som Leif Lundberg frikänns från

Jaktbrott, grovt brott, 2019-05-04 till 2019-05-05, Arjeplogs kommun, 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259)

Jaktbrott, grovt brott, 2019-05-09, Arjeplogs kommun, 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259)

Ersättning och återbetalning

Lisa Länta ska få ersättning av staten med 216 043 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 147 600 kr arbete
- 18 900 kr tidspillan
- 6 334 kr utlägg
- 43 209 kr mervärdesskatt

Leif Lundberg beviljas ersättning av allmänna medel för sin inställelse till förhandling med begärda 3 600 kr, varav 1 800 kr avser reseersättning och 1 800 kr logi.

Staten ska stå för kostnaderna.

Nils-Johan Rannerud

Parter

Tilltalad

Andreas NILS-JOHAN Wilhelm Rannerud, 19901002-0395
Bolagsgatan 25, 939 31 Malå

Offentlig försvarare
Advokat Jonas Westerlund
Advokaterna Westerlund & Lundgren HB
Box 54, 971 03 Luleå

Åklagare

Kammaråklagare Christer Jarlås
Åklagarmyndigheten
Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål Östersund
Box 488, 831 26 Östersund

Domslut

Åtal som Nils-Johan Rannerud frikänns från

Jaktbrott, grovt brott, 2019-05-04 till 2019-05-05, Arjeplogs kommun, 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259)

Jaktbrott, grovt brott, 2019-05-09, Arjeplogs kommun, 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259)

Ersättning och återbetalning

Jonas Westerlund ska få ersättning av staten med 196 344 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 148 338 kr arbete
- 7 425 kr tidspillan
- 1 312 kr utlägg
- 39 269 kr mervärdesskatt

Nils-Johan Rannerud beviljas ersättning av allmänna medel för sin inställelse till förhandling med begärda 7 764 kr, varav 1 548 kr avser reseersättning och 6 216 kr logi.

Staten ska stå för kostnaderna.

Tom Svensson

Parter

Tilltalad

TOM Lars-Peter Svensson, 19650923-8918
Gasaheden 1, 930 91 Slagnäs

Offentlig försvarare
Advokat Sami Hietala
Advokatbyrån Kaiding Kommanditbolag
Box 112, 971 04 Luleå

Åklagare

Kammaråklagare Christer Jarlås
Åklagarmyndigheten
Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål Östersund
Box 488, 831 26 Östersund

Domslut

Åtal som Tom Svensson frikänns från

Jaktbrott, grovt brott, 2019-05-04 till 2019-05-05, Arjeplogs kommun, 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259)

Jaktbrott, grovt brott, 2019-05-09, Arjeplogs kommun, 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259)

Ersättning och återbetalning

Sami Hietala ska få ersättning av staten med 139 390 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 111 512 kr arbete
- 27 878 kr mervärdesskatt

Tom Svensson beviljas ersättning av allmänna medel för sin inställelse till förhandling med begärda 6 880 kr, varav 1 800 kr avser reseersättning, 4 538 kr logi och 542 kr parkeringsavgift.

Staten ska stå för kostnaderna.

Maskaure Sameby

Parter

Motpart

Maskaure Sameby, 899100-0996
Box 116, 938 21 Arjeplog

Offentlig försvarare
Advokat Klas Bjuremark
Severin & Carlberg Advokater KB
Östermalmsgatan 90 1 tr, 114 59 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Christer Jarlås
Åklagarmyndigheten
Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål Östersund
Box 488, 831 26 Östersund

Domslut

Företagsbot

Begäran om företagsbot avslås.

Ersättning och återbetalning

Klas Bjuremark ska få ersättning av staten med 251 736 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 132 840 kr arbete
- 37 800 kr tidsspillan
- 30 749 kr utlägg
- 50 347 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

YRKANDEN

Åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Peter Larsson, Tom Svensson, Leif Lundberg och Nils-Johan Rannerud ska dömas för jaktbrott, grovt brott (antal brott: 4) enligt 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259).

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

Leif Lundberg, Peter Larsson, Tom Svensson och Nils-Johan Rannerud har uppsåtligen eller av oaktsamhet tillsammans och i samråd mellan den 4 maj 2019 och den 5 maj 2019 i Arjeplogs kommun jagat en björn som varit fredad. För björnjakten har länsstyrelsen beslutat om skyddsjakt till Maskaure sameby med tydligt angivna villkor för jakten och med angivande att om jakt inte sker i enlighet med villkoren så är björnen fredad och man kan dömas för jaktbrott. Jaktbrottet är att anse som grovt eftersom björnen är ett hotat och skyddsvärt vilt och då jakten har skett med otillåten hjälp av motordrivet fordon.

Vid den aktuella jakten har följande villkor i beslutet om skyddsjakt inte följts:

- Jakten har skett med otillåten hjälp av motordrivet fordon
- Jakten har skett på ett sätt som utsatt björnen för onödigt lidande
- Jaktledaren har inte innan jaktens början meddelat länsstyrelsens fältpersonal tidpunkt för jakten samt vilka som ska delta i jakten
- Det har uppgetts felaktig skottplats och fallplats till länsstyrelsen

Åtalspunkt 2

Åklagaren har begärt att Tom Svensson, Nils-Johan Rannerud, Peter Larsson och Leif Lundberg ska dömas för jaktbrott, grovt brott (antal brott: 4) enligt 43 § 2 p och 44 § jaktlagen (1987:259).

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

Leif Lundberg, Peter Larsson, Tom Svensson och Nils-Johan Rannerud har uppsåtligen eller av oaktsamhet tillsammans och i samråd den 9 maj 2019 i Arjeplogs kommun jagat en björn som varit fredad. För björnjakten har länsstyrelsen beslutat om skyddsjakt till Maskaure sameby med tydligt angivna villkor för jakten och med angivande att om jakt inte sker i enlighet med villkoren så är björnen fredad och man kan dömas för jaktbrott. Jaktbrottet är att anse som grovt eftersom björnen är ett hotat och skyddsvärt vilt och då jakten har skett med otillåten hjälp av motordrivet fordon.

Vid den aktuella jakten har följande villkor i beslutet om skyddsjakt inte

följts:

- Björnen har vid jakten utsatts för onödigt lidande
- Jakten har skett med otillåten hjälp av motordrivet fordon
- Jaktledaren har till länsstyrelsen uppgett felaktig skottplats och felaktig plats där björn varit fälld
- Jaktledaren har inte innan jaktens början meddelat Länsstyrelsens fältpersonal tidpunkt för jakten och vilka som kommer att delta
- Sex jägare har deltagit i jakten trots att tillståndet begränsar antalet deltagare till fem

Företagsbot

Åklagaren har begärt att Maskaure Sameby ska betala företagsbot med 100 000 kr.

SKÄL

Inställning

Åtalen

Peter Larsson har förnekat brott i såväl åtalspunkten 1 som 2.

Leif Lundberg har förnekat brott i såväl åtalspunkten 1 som 2.

Nils-Johan Rannerud har förnekat brott i såväl åtalspunkten 1 som 2. Han har motsatt sig att björn är ett hotat och skyddsvärt vilt. I vart fall har dessa två björnar inte varit hotade och skyddsvärda. Han har motsatt sig att jakten bedrivits med otillåten hjälp av motordrivet fordon och att björnarna utsatts för onödigt lidande. Han har också motsatt sig att övriga villkor i besluten om skyddsjakt inte har följts. Han har inte haft uppdrag som jaktledare och därför inte varit skyldig att informera Länsstyrelsen på sätt som åklagaren har påstått. Under alla förhållanden är brotten inte att bedöma som grova.

Tom Svensson har förnekat brott i såväl åtalspunkten 1 som 2. Han har vitsordat att han har deltagit vid jakterna som hundförare. Han har motsatt sig påståendet att de båda björnarna var fredade och att jakten skett med otillåten hjälp av motordrivet fordon. Han har också motsatt sig att björnarna utsatts för onödigt lidande. Övriga strecksatser i gärningspåståendena saknar Tom Svensson kunskap om. Han har inte haft någon kontakt med Länsstyrelsen

eller fått information från jaktledaren. Under alla förhållanden ska brotten inte bedömas som grova.

Företagsbot

Som framgått under rubriken yrkanden har åklagaren begärt att Maskaure sameby ska betala företagsbot med 100 000 kr. Till följd av begränsningar i domstolarnas stöd för att skriva dom kan yrkandet ovan inte registreras på sätt som det har framställts. Åklagarens yrkande har således följande fullständiga lydelse.

För två fall av grovt jaktbrott begånget den 4-5 och 9 maj 2019 i Arjeplogs kommun, som har begåtts i utövningen av näringsverksamhet, skall Maskaure Sameby åläggas en företagsbot uppgående till lägst 100 000 kr totalt, uppdelat på 50 000 kr per jakt.

Samebyn har inte gjort vad som skäligen kunnat krävas för att förebygga brottsligheten, brottet har begåtts av en person i ledande ställning grundad på befogenhet att företräda näringsidkaren eller att fatta beslut på näringsidkarens vägnar.

Brott:

Företrädare för Maskaure sameby ansvarar för att det den 4-5 maj och den 9 maj 2019 i Arjeplogs kommun jagats björn som då var fredad. För björnjakten har Länsstyrelsen beslutat om skyddsjakt till Maskaure sameby med tydligt angivna villkor för jakten och med angivande att om jakt inte sker i enlighet med villkoren så är björnen fredad och man kan dömas för jaktbrott. Vid jakten har brutits mot villkoren för jakten på ett flertal punkter. Jaktbrottet är att anse som grovt eftersom björnen är ett hotat och skyddsvärt vilt och då jakten har skett med otillåten hjälp av motordrivet fordon.

Maskaure sameby har motsatt sig åklagarens talan om företagsbot.

Utredningen vid tingsrätten

Förhör har hållits med Peter Larsson, Leif Lundberg, Nils-Johan Rannerud och med Tom Svensson. På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med Anna Danell, Elin Kollberg, Pontus Lundberg, Mikael Johansson, Fredrik Johansson, Niklas Sundqvist, Tom Wiklund, Britta Wännström och Andreas Ahlén.

Parterna har därtill åberopat skriftlig bevisning.

Bakgrund

Peter Larsson är ordförande i Maskaure sameby. Leif Lundberg är medlem i samebyn och även styrelsesuppleant. Nils-Johan Rannerud har tillhört samebyn sedan 2015/16 och är styrelseledamot. Även Tom Svensson tillhör samebyn och är styrelsesuppleant. Samtliga är erfarna jägare och renskötare.

Länsstyrelsen i Norrbotten beslutade den 4 maj 2019 och den 9 maj 2019 om skyddsjakt på en björn vid vardera tillfälle. Ett beslut om skyddsjakt är bl.a. begränsat i tiden och även till visst område. Den 5 maj 2019 utökade Länsstyrelsen i Norrbotten området för skyddsjakten som avsågs i beslutet den 4 maj 2019.

De aktuella besluten om skyddsjakt fattades av vittnet Britta Wännström efter föredragning av vittnet Anna Danell. Vittnet Niklas Sundqvist var den som gjorde skadeinventeringen inför skyddsjaktsbeslutet den 4 maj 2019.

Tillsammans med vittnet Tom Wiklund var han också den som efter jakten gjorde tillsyn över densamma. Vittnet Pontus Lundberg gjorde skadeinventeringen inför skyddsjaktsbeslutet den 9 maj 2019 och tillsammans med Mikael Johansson var han den som efter jakten gjorde tillsyn över densamma.

Den 5 maj 2019 sköt Leif Lundberg en björn från helikopter. Helikoptern flögs av vittnet Fredrik Johansson. Den 9 maj 2019 sköt Nils-Johan Rannerud en

annan björn.

Tingsrätten har att pröva om Leif Lundberg och Nils-Johan Rannerud samt Peter Larsson och Tom Svensson, som också deltog i jakten vid båda tillfällena, ska dömas för grovt jaktbrott samt om Maskaure sameby ska åläggas företagsbot.

Rättsliga utgångspunkter

Jaktbrott

För jaktbrott döms enligt 43 § 2 jaktlagen den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot 3 § eller 31 § första stycket eller mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 29 § 1 eller 30 § första stycket. Påföljden för jaktbrott är böter eller fängelse i högst ett år.

I 3 § jaktlagen föreskrivs - såvitt här är relevant - att vilt (björn utgör vilt enligt 2 § samma lag) är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen eller beslut som meddelats med stöd av lagen. Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 2008 s. 376 uttalat att det av ordalydelsen i 3 § jaktlagen följer att det är tillåtet att jaga viltet endast om och i den omfattning undantag har medgivits från det generella jaktförbudet. Högsta domstolen uttalade i rättsfallet att det generella jaktförbudet kvarstår om ett beslut om skyddsjakt har förenats med ett särskilt angivet villkor för jakten och detta villkor inte följs.

Av 27 § jaktlagen följer att jakt ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och enligt 28 § samma lag ska jägaren, om vilt skadats vid jakt, snarast vidta de åtgärder som behövs för att djuret ska spåras upp och avlivas.

Enligt 31 § första stycket jaktlagen får jakt inte ske från motordrivna forskaffningsmedel. Sådana forskaffningsmedel eller andra motordrivna anordningar får inte heller användas för att söka efter, spåra, förfölja eller genskjuta vilt, för att hindra vilt att undkomma eller för att avleda viltets uppmärksamhet från den som jagar. I bestämmelsen finns också en rätt för regeringen att meddela föreskrifter om undantag från första stycket.

Grovt jaktbrott

Vid bedömningen av om ett jaktbrott är grovt ska särskilt beaktas bl.a. om det avsåg ett hotat, sällsynt eller annars särskilt skyddsvärt vilt och om det utförts med otillåten hjälp av ett motordrivet forskaffningsmedel (44 § andra stycket 1 och 2 jaktlagen). För grovt jaktbrott är straffskalan fängelse i lägst sex månader och högst fyra år (44 § jaktlagen).

Björn är ett särskilt skyddsvärt vilt, även med beaktande av att björnstammen för närvarande bedöms överstiga Naturvårdsverkets miniminivå för björn i Norrbottens län (jfr. de båda skyddsjaktsbesluten, prop. 2000/01:57 s. 49 f och Hovrätten för Övre Norrlands dom den 15 juni 2018 i mål B 1007-17).

Preskription

Samtliga tilltalade delgavs stämning i tiden efter den 9 maj 2021. Detta innebär att skulle jaktbrotten inte bedömas som grova så är de preskriberade. Bedöms brotten som grova är de däremot inte preskriberade (jfr. 35 kap. 1 § brottsbalken).

Medgärningsmannaskap

Åklagaren har påstått att Leif Lundberg, Peter Larsson, Nils-Johan Rannerud och Tom Svensson tillsammans och i samråd har begått de båda brotten.

Bedömningen av om en gärning har utförts tillsammans och i samförstånd/samråd med andra ska göras med hänsyn till samtliga omständigheter i det enskilda fallet. Det är inte tillräckligt att den tilltalade har förstått vad de övriga ska göra för att han eller hon ska dömas som medgärningsman. Medgärningsmannaskap förutsätter att de inblandade har någon form av ömsesidig medvetenhet om den brottsliga gärning som de utför gemensamt och att de anpassar sitt individuella agerande utifrån denna medvetenhet (se t.ex. Högsta domstolens dom i NJA 2023 s. 540 med däri angivna hänvisningar).

Vid medgärningsmannaskap gäller att varje medverkande bedöms efter det uppsåt som ligger honom eller henne till last. Ett grundläggande krav vid uppsåtliga brott är att brottsrekvisiten enligt det tillämpliga straffbudet är täckta av uppsåt. För att en tilltalad ska dömas måste alltså dennes uppsåt omfatta de gärningsmoment som medgärningsmännen har utfört. Vid bedömningen av varje tilltalads uppsåt krävs dock inte någon fullständig överensstämmelse mellan en tilltalads föreställning om vad som ska ske och vad som sen faktiskt sker. När flera är inblandade i en brottslig verksamhet har inte alltid varje medverkande vetskap om hur brottet närmare ska gå till, och detta kan inte heller krävas för att uppsåtskravet ska vara uppfyllt.

Bevisbörda och beviskrav samt rättens bundenhet av gärningsbeskrivningen

Det är åklagaren som har den fulla bevisbördan i brottmål. Beviskravet brukar uttryckas på så sätt att det ska vara ställt utom rimligt tvivel att den som är åtalad för brott har begått den gärning som åklagaren påstår. Åklagaren ska enligt 45 kap. 4 § första stycket 2 rättegångsbalken i sin gärningsbeskrivning bl.a. ange den brottsliga gärningen med uppgift om tid, plats och övriga omständigheter som behövs för dess kännetecknande. Tingsrätten får inte döma utöver åklagarens gärningspåstående (se 30 kap. 3 § rättegångsbalken).

Om åtalens utformning och några inledande bedömningar

Åtalens utformning

Åklagaren har påstått att Leif Lundberg, Peter Larsson, Nils-Johan Rannerud och Tom Svensson uppsåtligen eller av oaktsamhet tillsammans och i samråd dels mellan den 4 och 5 maj 2019 (åtalpunkten 1), dels den 9 maj 2019 (åtalpunkten 2) har jagat björn som var fredad.

Åklagaren har påstått att de båda björnarna var fredade, trots att de omfattades av Länsstyrelsens beslut om skyddsjakt, eftersom villkor i besluten om

skyddsjakt inte har följts. För åtalspunkten 1 har åklagaren påstått att följande villkor inte följts:

- jakten har bedrivits med otillåten hjälp av motordrivet fordon
- jakten har skett på ett sätt som utsatt björnen för onödigt lidande
- jaktledaren har inte innan jaktens början meddelat Länsstyrelsens fältpersonal tidpunkt för jakten samt vilka som ska delta i jakten
- det har uppgivits felaktig skottplats och fallplats till Länsstyrelsen

För åtalspunkten 2 har åklagaren påstått att följande villkor inte följts:

- björnen har vid jakten utsatts för onödigt lidande
- jakten har skett med otillåten hjälp av motordrivet fordon
- jaktledaren har till Länsstyrelsen uppgett felaktig skottplats och felaktig plats där björnen varit fälld
- jaktledaren har inte innan jaktens början meddelat Länsstyrelsens fältpersonal tidpunkt för jakten och vilka som kommer att delta
- sex jägare har deltagit i jakten trots att tillståndet begränsar antalet till fem

Inledande bedömningar

Annat har inte påståtts än att de björnar som faktiskt sköts den 5 och 9 maj 2019 var de björnar som omfattades av Länsstyrelsens beslut om skyddsjakt fattade den 4 respektive den 9 maj 2019. Tingsrätten ska pröva om de tilltalade inte har följt de villkor som Länsstyrelsen har angett för respektive skyddsjakt. Tingsrätten återkommer till denna fråga nedan. Innan den kan besvaras gör tingsrätten några inledande bedömningar i fråga dels om avsteg från villkoren kan medföra straffrättsligt ansvar, dels hur rätten har tolkat gärningsbeskrivningarna.

Båda besluten om skyddsjakt är förenade med villkor. Villkoren är i stort sett likalydande och besluten innehåller betydligt fler villkor än de som åklagaren har gjort gällande att de tilltalade inte har följt. Såväl Anna Danell som Britta Wännström och Andreas Ahlén (som arbetar som jurist med ansvar för jakt- och viltjuridik på Naturvårdsverket) har berättat att de aktuella villkoren förekommer i många liknande beslut.

Tingsrätten konstaterar att de uppställda villkoren har olika syften. Villkoret

om motordrivna forskaffningsmedel och att jakt inte får ske på ett sätt som utsätter björnen för onödigt lidande följer redan av lag (31 och 27 §§ jaktlagen). Övriga villkor kan härledas till Länsstyrelsens kontrollfunktion som beslutsfattande myndighet. Vissa villkor (angivande av skott- och fallplats) inträffar dessutom efter det att jakten avslutats. I linje med Högsta domstolens uttalanden i NJA 2008 s. 376 anser dock tingsrätten att ansvar för jaktbrott kan bli aktuellt om ett villkor i ett skyddsjaktsbeslut inte följs.

Det har inte framgått om åklagaren gör gällande att det är den samlade mängden avvikelser från de i gärningsbeskrivningarna nämnda villkoren som medför att jakt har skett utan stöd av besluten, eller om det görs gällande att varje avvikelse från ett villkor ska leda till samma slutsats. Tingsrätten kommer dock, som ovan nämnts, att pröva om åklagaren har visat att de tilltalade inte har följt de aktuella villkoren.

Vid en genomgång av de i gärningsbeskrivningarna angivna villkoren konstateras att vissa villkor är riktade till person med viss funktion under jakten, dvs. villkoren ålägger *jaktledaren* ett visst ansvar. Utredningen har visat att Peter Larsson var jaktledare vid båda jakttillfällena. De tilltalade är åtalade för jaktbrott "tillsammans och i samråd". Från försvararhåll har det vid huvudförhandlingen lyfts att de strecksatser i vilka jaktledaren påstås ha brutit mot villkor i skyddsjaktsbeslutet inte riktas mot de övriga tilltalade. Åklagaren har inte invänt mot detta tolkningssätt av gärningsbeskrivningen. Tingsrätten anser att gärningsbeskrivningarna inte är tydliga i fråga om ansvar i viss del endast påstås i relation till jaktledaren eller i relation till samtliga tilltalade. Sett till ordalydelsen och att åklagaren har valt att lyfta jaktledarens särskilda ansvar bedömer tingsrätten att gärningspåståendena får förstås på det sätt att de villkor som riktas mot jaktledaren inte avser Leif Lundgren, Nils-Johan Rannerud eller Tom Svensson och att åklagaren inte har påstått att de kan bära ansvar för att dessa villkor inte har följts.

Har jakt skett i strid med villkoren i besluten om skyddsjakt?

Jakten den 4-5 maj 2019

I Länsstyrelsens beslut om skyddsjakt den 4 maj 2019 har bl.a. följande antecknats som bakgrund.

Länsstyrelsens naturbevakare har spårat en mindre björn i ett område med täta granar i närheten av en av samebyns samlingshagar. Renarna är utspridda på hyggen och i granskogen där de betar lav. Björnen har gått norrut, från samebyns kärnområde för kalvningen, men har nu vänt om och är på väg tillbaka till kärnområdet igen. Länsstyrelsen har även dokumenterat en vaja som bedöms ha dödats av björnen under natten. Eventuellt finns ytterligare döda renar, men området är mycket svårt att färdas i då merparten av snön är borta. Björnen bedöms ha varit i området i flera dagar och visar inga tecken på att lämna området.

Den naturbevakare som spårade och dokumenterade skadan på vajan var Niklas Sundqvist.

Utifrån den dokumenterade bakgrunden till Länsstyrelsens beslut om skyddsjakt kan tingsrätten konstatera att det framgått att det aktuella området hade täta granar, att merparten av snön var borta och att det var svårt att färdas i området.

Har jakten skett med otillåten hjälp av motordrivet fordon och har björnen utsatts för onödigt lidande?

Tingsrätten bedömer att dessa två villkor bör hanteras i ett sammanhang.

Som redan framgått är det utrett att björnen sköts av Leif Lundberg från helikopter den 5 maj 2019. Av beslutet om skyddsjakt har framgått att Länsstyrelsen hade meddelat undantag från bestämmelsen i 31 § jaktlagen som föreskriver förbud för jakt från motordrivna forskaffningsmedel.

Länsstyrelsen hade således tillåtit att jakt kunde genomföras från helikopter.

Såsom tingsrätten har uppfattat åklagarens påståenden är det inte jakten från helikoptern den 5 maj 2019 som omfattas av påståendet att motordrivnet fordon använts på ett otillåtet sätt eller att björnen utsatts för onödigt lidande. Redan av den anledningen ska åtalet i denna del mot Leif Lundberg ogillas. Det har nämligen framgått att Leif Lundberg inte var närvarande eller inblandad på något sätt vid jakttillfället som skedde direkt efter det att beslutet om skyddsjakt meddelades den 4 maj 2019.

Det kan härfter konstateras att Länsstyrelsen i sitt beslut om skyddsjakt hade meddelat ytterligare ett undantag från bestämmelsen i 31 § jaktlagen om förbud mot jakt från motordrivna forskaffningsmedel. I det aktuella skyddsjaktsbeslutet har Länsstyrelsen således föreskrivit följande.

Björnen får sökas från snöskoter för att fastställa dess ungefärliga vistelseplats, s.k. ringning. Avlivning får inte ske från snöskoter. Undantaget ger inte rätt att från snöskoter skjuta, genskjuta eller förfölja björnen. Undantaget ger inte heller rätt att utnyttja snöskotern för att förhindra björnen från att undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar.

Det har således framgått att skoter fick användas, men endast för s.k. ringning.

Av Peter Larssons, Tom Svenssons och Nils-Johan Ranneruds uppgifter har framgått att de inledde jakten så fort de fick del av Länsstyrelsens beslut (dvs. den 4 maj 2019). *Peter Larsson* och *Nils-Johan Rannerud* har berättat att de började spåra björnen. *Peter Larsson* har berättat att det gick tungt inledningsvis. De fick inte tag på någon helikopter eftersom alla helikoptrar var upptagna med att leta efter en man som var försvunnen på fjället. De ringade efter björnen på berget, vilket var svårt eftersom det var brant och lite snö. När de hade ringat klart bad de Tom Svensson att gå in med hunden. *Nils-Johan Rannerud* har berättat att de ställde ut sig på pass och att Tom Svensson gick in med hunden. När han stod på pass fick han syn på björnen. Avståndet dem emellan var mellan 60 och 70 meter. Det var dålig sikt pga. granar och ris, men han sköt mot björnen och uppfattade att björnen markerade efter skottet. När han sköt var skotern parkerad. Nils-Johan Rannerud har vidare berättat att han tog sig fram till skottplatsen, men att han inte såg något blod där. Han var

själv på platsen en stund och sedan tror han att Peter Larsson kom. *Tom Svensson* har berättat att han inte var fram till skottplatsen. Han var inte delaktig i ringningen, men hunden spårade efter björnen och de kom upp på en hög klippavsats. Samtidigt kom en polishelikopter flygande och han tror att björnen blev skrämmd då. Hunden avbröt och kom tillbaka till honom. *Peter Larsson* har berättat att han inte varit i närheten av björnen. Han såg aldrig björnen levande. I området var det omöjligt att köra motordrivna fordon med någon hastighet eftersom det var barmark i stora delar av området och svårt att ta sig fram.

Av protokollet från viltobduktionen framgår att den aktuella björnen hade tre tydliga träffar med in- och utgångshål samt en lindrig skada på yttersidan (lateralt) av vänster framben innehållande metallsplitter. Vidare har viltpatologen lämnat följande kommentar till fynden.

De tre skotten med in- och utgångshål [...] har kommit snett ovanifrån. Skadan vid vänster framben har uppkommit pga splitter från något skott (fullt möjligt att det är från något av de tre skotten vid skyddsjakten). Att blödningen kring skadan vid vänster framben var mörkare/mer torkad än vid de övriga skotten skulle kunna bero på att skadan uppkommit något tidigare än de andra, men det kan också bero på att denna skada torkat upp snabbare pga den ringa skadan med mycket mindre blod.

Alltså, utifrån obduktionen är det inte möjligt att avgöra huruvida skadan på vänster framben uppkommit i samband med skyddsjakten den 5 maj, men det är sannolikt.

Tingsrätten konstaterar att samtliga tilltalade är vana jägare. Nils-Johan Ranneruds uppgift att han uppfattade att björnen markerade efter hans skott är inte sådan att den kan lämnas utan avseende. Viltpatologens uttalanden i viltobduktionen motsäger inte heller Nils-Johan Ranneruds uppgift eftersom det är oklart när skadan på björnens ben uppstod. Att den sannolikt uppstod den 5 maj 2019 är inte tillräckligt. Givet bevisbördan i brottmål, ska den säkerhet som framgår i fråga om datering av skadan på björnens ben tillgodoses de tilltalade. Det beaktas att Leif Lundberg och helikopterpiloten Fredrik Johansson inte noterade att björnen var skadad när de

fick syn på den från helikoptern den 5 maj 2019. Samtidigt har båda berättat att det inte var deras fokus att notera skador på björnen. Vid en samlad bedömning anser tingsrätten att varken Peter Larssons, Tom Svenssons eller Nils-Johan Ranneruds uppgifter är sådana att de kan lämnas utan avseende. Av deras berättelser har således framgått att de använde skotern för att ringa björnen, vilket är en tillåten användning av skoter enligt skyddsjaktsbeslutet, och att Nils-Johan Rannerud uppfattade att han träffade björnen när han sköt mot den. Utgångspunkten är därför att björnen var skadeskjuten på kvällen den 4 maj 2019. Som ovan framgått framgår det då av jaktlagen att jägaren genast ska vidta de åtgärder som behövs för att djuret (björnen i detta fall) ska kunna spåras och avlivas (se 28 § jaktlagen).

Åklagaren har till stöd för påståendet att björnen utsatts för onödigt lidande och att jakten har skett med otillåten hjälp av motordrivet fordon åberopat de fynd som naturbevakarna Niklas Sundqvist och Tom Wiklund gjorde i samband med tillsyn den 6 maj 2019, alltså en dag efter det att björnen fälldes och två dagar efter det att beslutet om skyddsjakt meddelades och björnen skadesköts. Av tillsynsrapporten framgår att det hade snöat 5-10 cm under natten till måndagen (dvs. till den 6 maj 2019) och att fallplatsen (den plats där björnen dödades) såg ok ut. Det framgår därutöver följande av tillsynsrapporten.

Vi åker till den påstådda skottplatsen på berget Assjatj. Vi märker då att det är kört en hel del skoter i berget. Spår från minst tre maskiner och dessa är körda under lördagen. Vi konstaterar att vid den påstådda skottplatsen finns endast ett skoterspår som passerar förbi men inget som styrker att det är en skottplats. Ingen helikopter användes under lördagen, då helikopter var upptagen på annat jobb, så ingen jakt från luften har skett. Finns inga fotspår, skidspår, hundspår eller något sådant i begget. Vi kan dock konstatera att minst tre skottrar har förföljt och jagat en björn så hårt i berget att den har försökt fly undan upp på toppen av berget dit sedan en skoter har kört upp och tryckt ner den därifrån och kastat sig ut för en klippbrant. Tillslut har björnen tagit sig ut från berget och gått ut i västlig riktning. Skotrarna har följt björnsåret hela vägen ner till väg 628 mellan Loholm och Laisvall och fortsatt på andra sidan

vägen. På söndag eftermiddag får samebyn tag på helikopter och då är björnen i berget Bixa, där har man drivit fram björnen med skoter och sedan avslutat jakten med helikopter.

Niklas Sundqvist och Tom Wiklund har hörts. De har i huvudsak berättat på sätt som angetts i tillsynsrapporten. *Niklas Sundqvist* har därtill berättat att de bedömde att den angivna påskjutsplatsen inte var en påskjutsplats. Det fanns bara skoterspår på den platsen. De hittade inte heller någon annan möjlig påskjutsplats. Han bedömer att de spår de hittade tyder på att skotrarna har varit nära björnen och att björnen har varit stressad. Han minns inte hur de tidsbestämde spåren. *Tom Wiklund* har också berättat att de inte bedömde att den angivna skottplatsen stämde. Han minns att det var två till tre skotrar som hade förföljt björnen och han bedömer att björnen var stressad eftersom den sprungit i fyrsprång och galopp på flera platser. De kunde inte läsa av skoterspåren eftersom det hade kommit snö i spåren.

Till tillsynsrapporten har fogats vissa fotografier med bildtext som anger att det är fotografier av skoterspår som förföljer björn, fyrsprång av björn, språngspår av björn och skoter samt språngspår björn.

Tingsrätten konstaterar att Niklas Sundqvist och Tom Wiklund har framstått som erfarna naturbevakare med goda kunskaper i att tyda spår. Det saknas i och för sig anledning att ifrågasätta deras kunskap, men tingsrätten bedömer att den utredning som de har tagit fram är bristfällig. Det har inte gjorts någon jämförelse mellan de skoterspår som dokumenterats och de tilltalades skotrar. Inte heller har det gjorts någon analys av om de björnspår som hittats kan komma från den skjutna björnen. Trots att det har kommit närmare en decimeter nysnö har Niklas Sundqvist och Tom Wiklund varit säkra i sina uttalanden att björnen förföljts och stressats, men de har samtidigt berättat att de inte kunde dokumentera de aktuella skoterspåren eftersom det hade kommit nysnö. Den utredning som åberopats kan inte tidsbestämma skoterspåren och björnspåren, inte heller kan den bekräfta eller utesluta att skoterspår och björnspår är samtida eller om de har avsatts utan tidsmässigt samband. All utredning i fråga om hur spåren i naturen ska tolkas härrör från Niklas Sundqvist och Tom Wiklund. Att utredningen består av såväl tillsynsrapport som fotografier och förhör med de båda medför inte att bevisningen stärks

eftersom källorna är desamma. Tingsrätten har inte heller möjlighet att göra någon självständig bedömning av spåren i naturen då fotografierna är av dålig kvalitet och inte anger på vilken plats de är tagna. Det ska också beaktas att Nils-Johan Ranneruds uppfattning att björnen var skadeskjuten inte är motbevisad. Vidare ska beaktas att både Peter Larsson och Tom Svensson har berättat att det den 4 maj 2019 var helikoptrar i luften som sökte efter en försvunnen person och som därmed kan ha skrämt björnen och fått den att agera på det sätt som naturbevakarna har beskrivit. Vid en samlad bedömning anser tingsrätten därför att utredningen inte ger stöd åt att skotrar använts på ett otillåtet sätt. Utredningen ger inte heller stöd åt att björnen utsatts för ett onödigt lidande av vare sig Nils-Johan Rannerud, som skadesköt björnen den 4 maj 2019, eller Peter Larsson och Tom Svensson, som deltog i jakten.

Har jaktledaren inte meddelat Länsstyrelsens fältpersonal tidpunkt för jakten samt vilka som ska delta?

Utredningen har visat att Peter Larsson var jaktledare. Det har framgått att beslutet om skyddsjakt meddelades honom muntligen och att Anna Danell var den som förmedlade beslutet till honom. Av beslutet om skyddsjakt framgår följande.

[...] Jaktledaren ska innan jaktens början meddela Länsstyrelsens fältpersonal tidpunkt för jakten och vilka som kommer att delta. [...]

Niklas Sundqvist har berättat att det var han som hade beredskap under hela helgen, men att han inte fick något samtal. Som ovan framgått var det Niklas Sundqvist som hade gjort skadedokumentationen som låg till grund för beslutet om skyddsjakt. Det har framgått att han lämnade platsen innan beslutet om skyddsjakt meddelades.

Peter Larsson har berättat att han tyckte att det var konstigt att Niklas Sundqvist avvek i förtid, så brukar det inte vara. Han har bekräftat att han inte kontaktade Niklas Sundqvist när de började jakten. Detta eftersom han sa till handläggaren på Länsstyrelsen att de körde igång jakten i samband med att han fick del av beslutet om skyddsjakt.

Tingsrätten konstaterar att det är visat att Länsstyrelsens naturbevakare inte kontaktades innan skyddsjakten inleddes. Således har det villkoret inte följts. Det ska dock beaktas att Peter Larssons uppgift att han sa till Länsstyrelsens handläggare Anna Danell att de skulle köra igång. Därtill ska också beaktas att beslutet meddelades Peter Larsson muntligt och att beslutet är totalt nio sidor med flertalet andra villkor liksom bedömningsinformation. *Anna Danell* har berättat att det förekommer att naturbevakare inte kontaktas innan skyddsjakt inleds, men att det inte är vanligt. Hon brukar trycka särskilt på att det är viktigt att kontakta naturbevakare innan jakten inleds, särskilt vid skyddsjakt på björn. Detta för att de ska kunna utöva tillsyn. *Elin Kollberg*, som vid tiden för aktuellt beslut var kollega med Anna Danell och satt på samma kontor, har berättat att hon inte minns om hon överhört något samtal mellan Anna Danell och Peter Larsson. Om hon berättat i polisförhör att Anna Danell var tydlig med villkoren för skyddsjakten stämmer det säkert.

Tingsrätten bedömer att både Anna Danell och Elin Kollberg har varit osäkra på sina minnesbilder. Det framstår inte som märkligt givet den tid som gått. Detta gör emellertid att deras uppgifter måste värderas försiktigt och det är därför inte visat vilken information som faktiskt förmedlades till Peter Larsson och hur tydlig den var. Detta särskilt som aktuellt beslut är omfattande med flertalet andra villkor. Meddelas ett sådant beslut endast muntligt till en person som är stressad finns därutöver ett stort utrymme för missuppfattningar och feltolkningar.

Har det uppgetts en felaktig skott- och fallplats till Länsstyrelsen?

Utredningen har inte visat att det varit några problem eller felaktigheter kring den angivna fallplatsen. Som ovan redovisats hittade naturbevakarna till fallplatsen och noterade där att allt såg ok ut. Således har det villkoret följts.

När det gäller skottplatsen har naturbevakarna angett att spåren på platsen inte styrker att det är en skottplats.

Nils-Johan Ranneruds uppgift att han uppfattade att han träffade björnen är som ovan redovisats inte motbevisad. Han har också berättat att han sköt

björnen på ett avstånd om 60-70 meter samt att han själv inte såg något blod på platsen när han kom fram dit, även om han uppfattade att björnen hade markerat på skottet. Tingsrätten beaktar den mängd snö som hade fallit innan naturbevakarnas tillsyn. Det ska också beaktas att Peter Larsson har berättat att han inte hade någon GPS på sin skoter och därför gav en felaktig skottplats. Hade naturbevakarna kontaktat honom skulle han ha kunnat korrigera detta, men de kontaktade honom aldrig. Det har framgått att varken Nils-Johan Rannerud eller Tom Svensson har förmedlat någon skottplats till Länsstyrelsen eller varit inblandade i detta.

Sammanfattande bedömning

Tingsrätten har funnit att det inte är visat att jakten har skett med otillåten hjälp av motordrivet fordon eller skett på ett sätt som utsatt björnen för onödigt lidande. Det har inte heller visats att en felaktig fallplats angetts. Det har visserligen framgått att Peter Larsson inte meddelade Länsstyrelsens fältpersonal tidpunkt för jakten eller vilka som skulle delta i jakten. Samtidigt har också framgått att naturbevakaren Niklas Sundqvist avvek innan skyddsjaktsbeslutet hade meddelats, att Peter Larsson fick del av beslutet över telefon och att det inte är motbevisat att han sa till Anna Danell att de skulle inleda jakten. Det finns en oklarhet om skottplatsen angetts felaktigt men också kring tolkningen av spåren på platsen. Därför ger utredningen inte stöd för att en felaktig skottplats har angivits. Mot bakgrund av detta konstaterar tingsrätten att det som är visat är att fel person på Länsstyrelsen fick information om att jakten kunde börja samt att Peter Larsson inte har förmedlat vilka som skulle delta i jakten. Det har inte framgått att Nils-Johan Rannerud eller Tom Svensson haft ansvar att informera Länsstyrelsen i dessa delar, inte heller har det framgått om de haft vetskap om att information av aktuellt slag skulle förmedlas till Länsstyrelsens fältpersonal. Åtalet mot Nils-Johan Rannerud och Tom Svensson ska därför ogillas.

När det gäller Peter Larsson konstaterar tingsrätten att han visserligen inte har meddelat rätt person på Länsstyrelsen och att han som erfaren jaktledare borde ha gjort det. Samtidigt har han fått del av beslutet muntligen och hans uppgift

att han förmedlat till Anna Danell att de skulle starta jakten är inte oemotsagd. Han har således meddelat Länsstyrelsen, men inte rätt person på Länsstyrelsen. Under givna förhållanden och med beaktande av det muntliga förmedlandet av beslutet anser tingsrätten att det inte är visat att Peter Larsson av oaktsamhet inte har meddelat Länsstyrelsens fältpersonal innan jakten inleddes eller vilka som skulle delta i jakten. Även åtalet mot Peter Larsson ska därför ogillas.

Jakten den 9 maj 2019

I Länsstyrelsens beslut om skyddsjakt den 9 maj 2019 har bl.a. följande antecknats som bakgrund

Länsstyrelsens naturbevakare har varit i området och spårat björnen som då jagat renar. Naturbevakaren verifierar att det är svåra spårförhållanden men att man kunna se språngspår hos renarna. Renarna har kommit fram till en väg där de vikit av längs med vägen. Björnen har då fortsatt över vägen.

Naturbevakaren har dokumenterat såväl spår av som förekomst av ren i hela området.

Av utredningen har framgått att någon hade sett en björn som följde efter renar över en väg. Personen som gjort iakttagelsen ringde till Leif Lundberg, som i sin tur ringde till naturbevakaren Pontus Lundberg. Det var naturbevakaren Pontus Lundberg som gjorde skadedokumentationen inför beslutet om skyddsjakt. Av dokumentationen har framgått att det var svåra spårförhållanden på platsen.

Har jakten skett med otillåten hjälp av motordrivet fordon, på ett sätt som utsatt björnen för onödigt lidande och har jaktledaren uppgett felaktig skottplats och felaktig plats där björnen varit fälld?

Tingsrätten bedömer att utredningen i dessa delar hör samman och att

bedömningen därför bör göras samlat. Även i detta beslut om skyddsjakt har Länsstyrelsen beslutat om undantag från förbudet i 31 § jaktlagen att använda motordrivna forskaffningsmedel vid jakten. Undantaget har följande lydelse.

Björnarna får sökas från snöskoter för att fastställa deras ungefärliga vistelseplats, så kallad ringning. Avlivning får inte ske från snöskoter. Undantaget ger inte rätt att från snöskoter skjuta, genskjuta eller förfölja björnen. Undantaget ger inte heller rätt att utnyttja snöskotern för att förhindra björnen från att undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar.

Tingsrätten noterar att den text som finns i beslutet synes vara av mallkaraktär. Det aktuella skyddsjaktsbeslutet avser *en* björn, medan det i ovan citerade undantag refereras till björnarna, vilket synes vara utfallet av att samma text används i likalydande beslut.

Det har framgått att de som faktiskt jagade björnen vid aktuellt tillfälle var Peter Larsson, Nils-Johan Rannerud och Tom Svensson. Som ovan angetts är det utrett att det var Nils-Johan Rannerud som sköt björnen den 9 maj 2019. *Peter Larsson* har berättat att det var ännu mindre snö vid detta tillfälle. De fick köra sakta för att hitta snö tills de hade ringat in björnen. Därefter satte de sig på den brantaste delen och Tom Svensson gick in med hunden. Hunden fick björnen på fötter och så sköt Nils-Johan Rannerud den. *Nils-Johan Rannerud* har också berättat att det var svårt att spåra eftersom mycket hade tinat bort. Till slut ställde de sig på pass och hunden fick igång björnen. Han vill minnas att han sköt fyra skott. *Tom Svensson* har berättat att han gick in med hunden, som till slut blev ivrig och började småskälla mot björnen. Såväl *Peter Larsson* som *Nils-Johan Rannerud* och *Tom Svensson* har nekat till att ha fejkat någon skottplats.

Det har vidare framgått att Leif Lundberg inte har varit inne i skogen. Utredningen har visat att han stod kvar vid vägen, tillsammans med andra män, och att han var redo för det fall det skulle bli aktuellt att använda helikopter för att fälla björnen. Även om han har haft kontakt med Länsstyrelsen i syfte att skynda på beslutet om skyddsjakt gör hans agerande på platsen inte att tingsrätten anser att han har varit delaktig i jakten såsom (med)gärningsman,

särskilt som hans uppgift att hans vapen fanns demonterat i hans bil är oemotsagd.

Tingsrätten bedömer att de berättelser som Peter Larsson, Nils-Johan Rannerud och Tom Svensson har lämnat inte är sådana att de kan lämnas utan avseende.

Pontus Lundberg, som dokumenterade underlaget för beslutet om skyddsjakt, gjorde tillsammans med Mikael Johansson tillsynen/skottplatskontrollen efter det att björnen hade skjutits. Av tillsynsrapporten framgår följande:

Skottplatskontroll genomfördes fredag den 10/5. Samebyn hade snitslat en väg och markerat på träden fram till den av samebyn anvisade skottplatsen. På den anvisade platsen hittades blod, hår av vad som ser ut att vara björn samt släpspår av björnkropp. Dessa släpspår gick ned till närmaste väg.

Däremot kunde vi inte hitta några spår (dvs tassavtryck) av björnen på skottplatsen. Inte heller upptäcktes några spår av hund i anslutning till den anvisade skottplatsen. Däremot fanns flera skoterspår på platsen.

Vi ringade området till fots och kunde slutligen hitta en enda spårstämpel ca 60-70 meter nordost om angiven skottplats. Tassavtrycket var i nord-nordostlig riktning. Här fanns även spår av hund och människa i som har gått i samma riktning som björnspåret. Dessutom har fler än en skoter kört i björnens spår. Det var därför något besvärligt men inte omöjligt att spåra björnen vidare från den angivna skottplatsen upp mot bergets topp. Den GPS-slinga som visar hur vi spårade skotrarna och björnen visar att den har buktat dvs gått i en ring i den brantaste delen nära bergets topp.

Upp på berget har skotrarna fortsatt att köra efter björnen. Här var snötäcket mer heltäckande. Vi spårade till fots i snön ca 1,7 km och beslutade då i samråd med rovdjurshandläggare i Jokkmokk att rekvirera en helikopter. Från helikoptern kunde vi följa spåren efter björn och skotrarna vidare i östlig riktning.

Vi upptäckte slutligen blod i spårlopan och landade då för att kontrollera närmare vad som inträffat. Björnspåret visar att björnen har markerat när

blivit påskjuten. Där finns både blod och hår av björnen.

I snön vid sidan om skoterspåret som går parallellt med björnsåret på avstånd av mindre än 10 meter hittas en tomhylsa av kaliber 30-06. Efter ytterligare 60-70 meter kunde tomhylsa nr 2 hittas i snön bredvid skoterspåret. Inga andra spår än skoterspår och björnsår fanns i närheten av skottplatsen. En misstänkt fallplats hittades efter ytterligare 70 meter där snö skottats in på barmarken under en gran.

Pontus Lundberg har i huvudsak berättat i enlighet med vad som framgår av tillsynsrapporten. Han har tillagt att spåret efter björnen var obrutet och att han bedömer att det var minst två skottrar som hade följt björnen. Anledningen till den bedömningen är att det var olika utseenden på skoterspåren. Han fick veta att björnen var skjuten på kvällen den 9 maj 2019. Det var Peter Larsson som kontaktade honom och han åkte förbi Peter Larsson efterföljande dag. Han pratade också med Nils-Johan Rannerud för kompletterande uppgifter innan skottplatsundersökningen. Han bedömde att skottplatsen inte kunde vara korrekt sett till de spår som hittades. De hylsor som hittades låg ovanpå snön. De har inte säkrat några blodspår eller hår. Inte heller har någon jämförelse av tassavtryck i marken gjorts mot tassavtrycken på den skjutna björnen. Det var blidväder ute och då förändras spåren.

Mikael Johansson har också bekräftat det som står i tillsynsrapporten, men tillagt följande. Det var lite människospår på skottplatsen, mest spår från skoter och en massa björnhår. På skottplatsen fanns inga björnsår. Han vet inte vad som kan ha hänt vid den plats som de spårade björnen till.

Tingsrätten bedömer att även Pontus Lundberg och Mikael Johansson har framstått som erfarna naturbevakare med god erfarenhet att tolka spår i naturen. Även i denna del finns det emellertid brister i utredningen. Någon undersökning av de tomhylsor som hittades vid den plats som Pontus Lundberg och Mikael Johansson har bedömt vara den riktiga skottplatsen har inte gjorts. Även om Nils-Johan Rannerud har berättat att han hade lånat ett vapen för den kalibern ammunition har någon jämförelse mellan det vapnet och aktuella hylsor inte gjorts. Denna brist går ut över åklagaren. Inte heller vid detta tillfälle har någon jämförande analys av björnsåren och den skjutna

björnen gjorts. Således finns det utrymme för att en annan björn kan ha avsatt spåren. Tingsrätten konstaterar vidare att all utredning baseras på Pontus Lundbergs och Mikael Johanssons uppgifter. Några fotografier från spårning och omgivning har inte åberopats. Tingsrätten kan inte självständigt bedöma förhållandena på den s.k. påstådda skottplatsen och jämföra dessa med förhållandena på den s.k. verkliga skottplatsen. Dessa brister får gå ut över åklagaren. Det leder också tingsrätten till slutsatsen att utredningen inte har den styrka som krävs i brottmål för att det ska vara ställt utom rimligt tvivel att björnen i samband med jakten har utsatts för onödigt lidande. Inte heller är det visat att jakten har skett med hjälp av otillåten hjälp av motordrivet fordon.

Det har framgått att den plats som Peter Larsson angett som skottplats var snitslad och enkel för naturbevakarna att hitta. Eftersom tingsrätten inte bedömer att utredningen ger stöd för att detta skulle ha varit en falsk skottplats anser tingsrätten att utredningen inte heller ger stöd för att jaktledaren, alltså Peter Larsson, skulle ha angett en felaktig skott- och fallplats.

Har jaktledaren innan jaktens början meddelat Länsstyrelsens fältpersonal tidpunkt för jakten och vilka som kommer att delta samt har fler personer än tillåtet deltagit i jakten?

Det har framgått att Pontus Lundberg lämnade platsen efter det att han hade informerat rovdjurshandläggaren på Länsstyrelsen om sina fynd. Även denna dag var det Anna Danell som var ansvarig rovdjurshandläggare. Hon har berättat att det var en dag med många samtida ärenden. Av tjänsteanteckningar som Anna Danell har gjort den 9 maj 2019 framgår att det var täta kontakter mellan samebyn och Länsstyrelsen aktuell dag.

Beslut om skyddsjakt fattades till slut och beslutet meddelades samebyn muntligen. Därtill har framgått att Anna Danell också mejlade viss "viktig information", bl.a. innefattande att naturbevakare skulle kontaktas inför och efter varje jaktförsök samt så snart björnen fällts eller påskjutits. I den viktiga informationen som mejlades till Peter Larsson angavs emellertid inte att det fanns en begränsning avseende hur många som fick delta i jakten. Anna Danell har berättat att hon var särskilt tydlig med villkoren denna gång.

Av tjänsteanteckningar från den aktuella dagen framgår vidare att Anna Danell

informerade samebyn om de villkor som gällde för jakten samt att hon också bad Pontus Lundberg att närvara under jakten. Det har således framgått att Anna Danell informerat samebyn att de ska meddela naturbevakaren innan de påbörjar skyddsjakten samt att Anna Danell uppfattat att samebyn bekräftat att de skulle göra så. Det är utrett att Pontus Lundberg inte närvarade under jakten.

Utredningen har visat att stämningen bland de som väntade på beslutet var stressad eftersom de upplevde att beslutet om skyddsjakt dröjde. Av Anna Danells uppgifter liksom av hennes tjänsteanteckningar från aktuell dag har också framgått att situationen på Länsstyrelsen var stressad, med flera samtidigt pågående ärenden om skyddsjakt att hantera. Utredningen har visat att det var Peter Larsson som tog emot beslutet om skyddsjakt muntligen. Han har berättat att han sa till Anna Danell att de skulle starta jakten, vilket de också gjorde omedelbart. Han kollade inte sin mejl. Denna uppgift framstår inte osannolik och är inte heller motbevisad.

När det slutligen gäller hur många som deltog vid jakten har det åberopats ett protokoll över jakten "Rovdjur fällt under jakt". Av detta framgår att det var sex jaktdeltagare. I skyddsjaktsbeslutet har angetts att maximalt antal deltagare är fem. Tingsrätten noterar dock att det inte har framgått om denna information förmedlades muntligt till Peter Larsson när han fick del av beslutet. Därtill har utredningen, oavsett vad som skrivits i protokollet, inte visat att fler än tre personer deltog vid jakten: Peter Larsson, Nils-Johan Rannerud och Tom Svensson. Tingsrätten har ovan bedömt att Leif Lundbergs närvaro inte kan bedömas som en delaktighet i jakten. Vilka övriga personer som deltog har inte presenterats för tingsrätten. Således ger utredningen, oaktat att det i nämnda protokoll angetts att sex personer deltog, inte stöd åt detta.

Sammanfattande bedömning

Som ovan framgått anser tingsrätten att utredningen inte har visat att björnen utsatts för onödigt lidande och inte heller att den har skett med otillåten hjälp av motordrivet fordon. Vidare har utredningen inte visat att Peter Larsson har uppgett en felaktig skott- och fallplats. Utredningen har visat att Peter Larsson

talade om för Anna Danell att de skulle inleda jakten, men utredningen har också visat att Peter Larsson inte kontaktade naturbevakaren, dvs. Pontus Lundberg. Slutligen har utredningen inte visat att sex personer faktiskt deltog i jakten.

Med utgångspunkt i dessa bedömningar och med beaktande av den tolkning av gärningsbeskrivningen som tingsrätten har gjort konstateras att det villkor som inte har följts är ett villkor som avsett jaktledaren. Varken Leif Lundberg, Nils-Johan Rannerud eller Tom Svensson har varit jaktledare. Leif Lundberg har heller inte deltagit i jakten. Åtalen mot dem ska därför ogillas.

När det gäller Peter Larsson har utredningen visat att han inte har meddelat naturbevakaren innan jaktens början. Däremot är det inte visat annat än att han talade med Anna Danell om detta. Han har således talat med fel person på Länsstyrelsen. Givet det läge som var när beslutet om skyddsjakt väl meddelades framstår det inte som osannolikt att Peter Larsson inte uppfattat vikten av att meddela en annan person på Länsstyrelsen att jakten skulle inledas. Peter Larsson har ju meddelat Länsstyrelsen om detta. Hans agerande kan därför - och särskilt inte som beslutet meddelades muntligt - bedömas som oaktsamt. Det är därför visat att han har åsidosatt aktuellt villkor, men att detta inte ens varit oaktsamt. Även åtalet mot Peter Larsson ska ogillas.

Talan om företagsbot

Eftersom åtalen för grovt jaktbrott (åtalspunkterna 1 och 2) ogillas kan inte åklagarens yrkande om företagsbot, såsom det har utformats, bifallas. Åklagarens talan om företagsbot ska därför avslås.

Övrigt

De offentliga försvararna har begärt ersättning för nedlagt arbete, tidsspillan

och utlägg. Åklagaren har yttrat sig över samtliga kostnadsräkningar.

Sven Severins kostnadsräkning

Sven Severin har begärt ersättning för 153 timmars arbete, tidsspillan och utlägg. Tingsrätten har inga synpunkter på begärd ersättning för tidsspillan och utlägg. Däremot framstår antalet arbetade timmar som väl tilltagna. Det beaktas att förundersökningen har pågått under lång tid innan åtal väcktes samt att handläggningen i tingsrätten också har tagit tid. När den första huvudförhandlingen avbröts hade den pågått under en heldag och del av ytterligare en dag. Huvudförhandlingen som slutförst pågick under tre heldagar. Utöver det framgår att Sven Severin har deltagit i flera polisförhör. Vid en samlad bedömning anser tingsrätten att en skälig ersättning för Sven Severins arbete motsvarar 120 timmar. Kostnaden ska stanna på staten.

Klas Bjuremarks kostnadsräkning

Klas Bjuremark har förordnats som offentlig försvarare för Maskaure sameby. Han har sin verksamhet i Stockholm och inte fått något förhandsbesked avseende merkostnader. Tingsrätten bedömer dock, sett till målets karaktär, att den ersättning som han har begärt för utlägg och tiddspillan framstår skäliga.

Klas Bjuremark är verksam vid samma byrå som advokaten Sven Severin. Han har arbetat 120,5 timmar. Detta framstår som för mycket. Tingsrätten konstaterar att försvararna för de tilltalade får ersättning för cirka 100 timmars arbete. Givet det uppdrag som Klas Bjuremark har haft anser tingsrätten att ersättningen inte ska överstiga detta. Tingsrätten anser att en skälig ersättning för nedlagt arbete motsvarar 90 timmars arbete. Kostnaden ska stanna på staten.

Lisa Läntas kostnadsräkning

Lisa Länta har begärt ersättning för 127,7 timmars arbete samt för tidsspillan och utlägg. Tingsrätten har inga synpunkter på begärd ersättning för tidsspillan och utlägg. Däremot framstår ersättningen för nedlagd tid som för hög.

Tingsrätten anser att en skälig ersättning motsvarar 100 timmars arbete.
Kostnaden ska stanna på staten.

Jonas Westerlunds kostnadsräkning

Jonas Westerlund har begärt ersättning för 100,5 timmars arbete samt för tidsspillan och utlägg. Tingsrätten bedömer att den begärda ersättningen, sett till målets karaktär och omfattning, är skälig. Kostnaden ska stanna på staten.

Sami Hietalas kostnadsräkning

Sami Hietala har begärt ersättning för 75,55 timmars arbete. Den begärda ersättningen framstår skälig. Kostnaden ska stanna på staten.

De tilltalades begäran om ersättning för sin inställelse

Eftersom tingsrätten ogillar åtalen mot Peter Larsson, Leif Lundberg, Nils-Johan Rannerud och Tom Svensson anser tingsrätten att de har rätt till ersättning för sina inställesekostnader. De begärda yrkandena framstår skäliga.

RÄTTEN

Rådmannen Sofia Larsdotter Carlsson samt nämndemän.

Digitalt signerad av rådmannen Sofia Larsdotter Carlsson

ÖVERKLAGANDEINFORMATION

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Luleå tingsrätt senast **den 5 januari 2024**. Överklagandet ska vara skriftligt. Luleå tingsrätt skickar det vidare till Hovrätten för Övre Norrland.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Luleå tingsrätt och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Luleå tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Luleå tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det

har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Hovrätten för Övre Norrland.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Hovrätten för Övre Norrland skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Hovrätten för Övre Norrland tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall:

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Luleå tingsrätt eller Hovrätten för Övre Norrland om du har frågor.